

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи

професор В. Д. Марковський

“ ___ ” _____ 2020 р

Кафедра філософії

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ”

(назва навчальної дисципліни)

Навчальний рік 2020-2021

галузь знань:

01 „Освіта / педагогіка”

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність:

011 «Освітні, педагогічні науки» (ОКР „Магістр”)

(шифр і назва спеціальності)

курс:

перший

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри філософії

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від.

“ ___ ” _____ 2020 року № _____

Протокол від

“ ___ ” _____ 2020 року № _____

Завідувач кафедри

_____ К.І. Карпенко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Голова методичною комісією ХНМУ з
проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

“ ___ ” _____ 2020

_____ проф. Вовк О. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 2020 року

Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім`я, по батькові	Дейнека Володимир Васильович
Посада	Асистент кафедри філософії
Контактний телефон	+380967725740
Електронна пошта	deynfil@gmail.com
Адреса кафедри	м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116
Контакти	Роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: philosknmu@gmail.com
Розклад занять	16.10.2019: 11.10-12.50; 29.01.2020: 09.00-12.50; 30.01.2020: 09.00-12.50; 31.01.2020: 15.30-17.10.
Консультації / відпрацювання	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри

Вступ

Силабус навчальної дисципліни «Професійна етика вищої школи» складений відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки».

Вивчення дисципліни «Професійна етика вищої школи» спрямоване на усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, надбання достатнього рівня професійної освіти; на оволодіння культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки цілей та шляхів їх досягнення; на використання основних теоретичних знань з професійної етики в процесі професійного самоаналізу та самовдосконалення.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Професійна етика вищої школи» має зв'язки з такими дисциплінами, як «Філософія освіти», «Соціологічні дослідження в освіті», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Планування та організація навчально-виховного процесу», «Світовий досвід та тенденції розвитку університетської освіти».

Навчальна дисципліна «Професійна етика вищої школи» є курсом за вибором.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни – формування сприйняття професійної етики вищої школи як гуманітарної дисципліни, вивчення якої становить важливу складову щодо підготовки майбутніх педагогів; формування здатності та готовності нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності, спрямованості вирішувати завдання щодо виховання та духовно-морального розвитку особистості.

1.2. Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

- з'ясувати специфіку об'єкту й предмету дисципліни (об'єктом дисципліни «Професійна етика вищої школи» слід вважати освітній простір, у якому відбувається взаємодія педагога і студента, предметом – етичні положення, необхідні для професійної діяльності педагога);
- розкрити зв'язок професійної етики з освітнім простором;
- відобразити проблемно-діалогічний характер курсу та його практичну спрямованість;
- з огляду на медичний профіль навчального закладу, навчальні теми програми подати у розрізі етико-філософських і соціальних аспектів та проблем вищої освіти і медицини.

1.3. Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральної: здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальних компетентностей: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність навчатись та навчати; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність розуміти основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів та процесів прийняття педагогічних рішень, визначають особливості освітньої системи взагалі та у сфері охорони здоров'я зокрема; володіння знаннями особливостей педагогічного процесу, його ролі і значення в сучасних умовах, сутності системи освіти та її складових, мати знання основних теорій та концепцій, функцій та процесу освіти.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills)*: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії.				
Загальні компетентності				
1. Здатність до абстрактного мислення,	Знати: • пізнавальну діяльність людини,	Уміти: • аналізувати і синтезувати	Заохочення та узгодження до певних дій	Створювати власне моноло-

аналізу та синтезу	спрямовану на розкриття загальних істотних зв'язків і відношень речей	утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів; • пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них	комунікантів. Набуття комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень	гічне висловлювання відповідно до отриманої інформації
2. Здатність навчатись та навчати	Знати: • загальні та методологічні основи педагогіки; • теорію виховання; • теорію навчання (дидактику); • педагогічну культуру викладача; • методи і засоби навчання; • форми організації освітнього процесу; • основні категорії навчання; • принципи функції навчання; • сучасні педагогічні технології	Уміти: • проводити різні форми навчальних заходів (лекції, семінари, практичні заняття, тренінги, різні види практик); • на практиці використовувати дидактичні прийоми • визначати мету, зміст, структуру неперервної освіти впродовж життя	Реалізація комунікативних умінь з особами, що навчаються; • передача педагогічного досвіду суб'єктам навчання	Здатність навчатись упродовж життя LLL (life – long – learning); • синтезувати теорію та практику навчання
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Знати: • основи міжособистісного спілкування; • психологію управління кадрами; • конфліктологію та шляхи вирішення конфліктних ситуацій; • оптимальну організацію освітнього процесу у вищій школі; • моделі керівництва структурним	Уміти: • розв'язувати проблеми, пов'язані з прийняттям управлінських рішень, забезпечувати їх виконання; • володіти культурою міжособистісного спілкування; • проводити розгляд і розв'язання конфліктних управлінських ситуацій та	Застосування обсягу можливих комунікативних зв'язків і різних аспектів професійної діяльності при вирішенні виробничих проблем	Керувати собою, власним психічним станом, володіти вербальними та невербальними навичками спілкування

	підрозділом у навчальному закладі • систему управління якістю освіти	удосконалювати вміння у професійному середовищі;		
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
1. Здатність розуміти основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів та процесів прийняття педагогічних рішень, визначають особливості освітньої системи взагалі та у сфері охорони здоров'я зокрема	Знати: • сутність, основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування освітніх інститутів, розробки і реалізації освітньої політики у певній сфері, охорони здоров'я зокрема.	Уміти: • здійснювати оцінювання, ефективності системи освіти, організацію ефективних комунікацій при прийнятті педагогічних рішень; • застосовувати навички аналізу педагогічної діяльності на практиці; • практично використовувати педагогічні методики моніторингу та оцінювання освітньої діяльності та у сфері охорони здоров'я зокрема; • обирати узгоджений комплекс принципів, цілей та методів педагогічної діяльності	Реалізація комунікативної взаємодії з представниками закладів освіти, регіонального та місцевого управління у сфері освіти в процесі здійснення медико-соціальних досліджень, організації ефективної діяльності вищого навчального закладу	Спроможність самостійно здійснювати педагогічну діяльність взагалі та у сфері охорони здоров'я зокрема, аналізувати існуючу ситуацію та державну політику у цій сфері, визначати місце освітнього закладу в системі освіти країни, регіону
2. Володіння знаннями особливостей педагогічного процесу, його ролі і значення в сучасних умовах, сутності системи освіти та її складових.	Знати: • теорії освіти, основні педагогічні школи і сучасні підходи до вищої освіти	Уміти: • застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності	Забезпечувати використання сучасних досягнень педагогічної науки в управлінні підприємствами, установами, організаціями	Самостійний пошук та вибір необхідних теоретичних знань у сфері менеджменту та адміністрування,

Мати знання основних теорій та концепцій, функцій та процесу освіти			адаптування їх до умов діяльності конкретної організації та застосування в практичній професійній діяльності
--	--	--	--

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання:**

1. Застосовувати ефективні форми організації освітнього процесу на різних етапах його реалізації.
2. Розуміти місце дисципліни в системі підготовки фахівця та її взаємозв'язки з іншими галузями знань і навчальними дисциплінами.
3. Знати і розуміти специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
4. Знати, розуміти та використовувати форми, методи і засоби навчання, нові педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології.
5. Знати, розуміти та використовувати стратегії подолання та попередження конфліктних ситуацій.
6. Знати основні правил академічної доброчесності та наслідки порушення академічної доброчесності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика вищої школи» відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Тема 1. Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Специфічні особливості та завдання професійної етики у закладі вищої (зокрема, медичної) освіти.

Професійна етика як спосіб регуляції поведінки в конкретних видах професійної діяльності. Загальні принципи професійної етики: професійний обов'язок і особлива форма відповідальності, професійна солідарність та корпоративність. Специфіка і різновиди професійної етики у вищому медичному навчальному закладі. Професійні деонтології та моральні кодекси.

Тема 2. Професійна етика педагога: сутність, зміст, функції. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. Акмеологічна культура особистості викладача.

Специфіка педагогічної діяльності. Предмет педагогічної праці та проблема відповідальності педагога. Поліфункціональний характер педагогічної діяльності. Соціальні завдання відбору, зберігання та передачі

знання. Загроза особистого консерватизму педагога. Творчість і проблема «конкурентоздатності» в педагогічній діяльності. Моральні норми ставлення педагога до своєї праці як віддзеркалення специфіки педагогічної діяльності. Моральний сенс питання про професійну придатність. Відповідність педагога вимогам сучасної вищої школи. Необхідність постійного самовдосконалення викладача.

Тема 3. Особливості педагогічної етики у вищому навчальному закладі. Етика відносин у системі «педагог – студент».

Відношення в системі «педагог – студент»: спілкування «по вертикалі». Перехід від суб'єкт-об'єктних до суб'єкт-суб'єктних відносин педагога та студента в умовах демократизації суспільства і гуманізації освіти. Специфіка та «бар'єри» спілкування «по вертикалі». «Протилежність» позицій педагога та студента. Необхідність урахування відмінностей сторін, що взаємодіють (особливості вікової психології, інтересів і потреб, рівня культури). Принципи гуманізму та демократизму як основа спілкування в системі «педагог – студент». Доброзичливість, довіра й витримка до поглядів і особистості студента. Необхідність та вміння стримувати свої почуття, формувати в собі позитивне ставлення до студентів. Норми та вимоги до спілкування в системі «педагог – студент»; неприпустимість приниження власної гідності студентів; проблема дистанції в сучасній педагогіці.

Тема 4. Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог – педагог».

Загальні морально-етичні основи професійно-ділового спілкування. Роль морально-психологічного клімату в колективі: позитивний та негативний мікроклімат, формальні та неформальні відносини в колективі. Структура колективу. Соціально-психологічні шари колективу. Статус особистості в колективі: «зірки», «переважні», «відторгнуті» та ін.. Розподіл «ролей» в колективі («генератори ідей», «виконавці», «експерти», «критики» та ін.). Культура ділового спілкування. Демократичність, компетентність, толерантність як загальні принципи сучасних ділових стосунків. Надійність, обов'язковість, гнучкість мислення й поведінки, порядність й комунікабельність як норми поведінки в діловому спілкуванні. Професійно-етичні відносини в педагогічному колективі: «по горизонталі» – з колегами та «по вертикалі» – з адміністрацією. Етика спілкування в педагогічному колективі «по горизонталі» – в системі «педагог – педагог». Загальнолюдські та професійно-етичні норми спілкування між педагогами. Діалогічність, плюралізм, толерантність як основа спілкування «по горизонталі». Специфіка взаємовідносин у педагогічному колективі. Об'єктивні фактори, що визначають цю специфіку: складності в оцінці педагогічної праці та їх наслідки; проблема «нерівності» в педагогічному колективі; проблема педагогічного авторитету й майстерності; проблема критики в педагогічному колективі; спілкування з молодими колегами. Суб'єктивні фактори, що впливають на мікроклімат у педагогічному колективі: різниця в рівнях загальної та професійної культури, у поглядах і переконаннях; загострена

потреба педагога в авторитеті та «професійні захворювання». Стереотипи в поведінці викладача. Толерантність, тактовність, прагнення до взаєморозуміння – необхідна основа педагогічної культури. Відносини «по вертикалі» – адміністративні відносини управління та підпорядкування в педагогічному колективі. Стилі керівництва: демократичний, авторитарний, ліберальний.

Тема 5. Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.

Специфіка освіти у закладі вищої освіти. Специфіка освіти у закладі вищої медичної освіти. Особливості ставлення педагога вищої школи до своєї праці: творчий індивідуальний підхід, велика свобода дій, особливості взаємовідносин зі студентами. Демократизація сучасної вищої освіти та перехід від парадигми «передачі знань» до парадигми «отримання знань» майбутніми фахівцями.

Наукова діяльність як атрибут професійної діяльності педагога у вищому навчальному закладі: педагог як учений. Вимоги, що висуваються до особистості та поведінки вченого: дотримання наукової об'єктивності в дослідженнях; чесність і добросовісність (проблема помилок, компіляції та плагіату); вимога доказовості; скромність і самокритичність; повага опонентів і досягнень попередників. Моральні проблеми взаємовідносин і спілкування в науковому колективі. Психологічна сумісність і несумісність та їх роль в науковому колективі. Специфіка конфліктів у наукових колективах. Основні причини конфліктів: різномасштабність мислення, претензійність, недовіра до наукового потенціалу керівника, незадоволеність оцінкою своєї праці, поява «варягів». Роль наукового керівника в організації продуктивного спілкування у науковому колективі: уміння визначати завдання, аргументовано переконувати, розподіляти «ролі» в колективі. Дотримання керівником етичних норм спілкування та управління. «Мистецтво керування» науковими співробітниками. «Моральні кодекси» вчених та їх роль у регулюванні спілкуванням у наукових колективах навчальних закладів.

Тема 6. Етика і культура міжособистісного спілкування педагога. Імідж викладача в корпоративній культурі освітнього закладу.

Спілкування як моральна цінність. Спілкування в професійній діяльності педагога. Спілкування як спосіб професійної самореалізації педагога та як засіб маніпулятивного впливу на особистість студента. Моральні принципи спілкування. Роль моральних принципів та норм у спілкуванні. Гуманізм і авторитаризм, альтруїзм і егоїзм у спілкуванні. Психоемоційні основи спілкування: вікові, статеві, психічні характеристики особистості. Знання себе та іншого як психологічна основа спілкування. Культура спілкування: поняття, ознаки, структура. Діалог як основна форма спілкування. Уміння слухати та вести діалог як ознаки професіоналізму педагога. Професійна готовність педагога до формування культури спілкування студентів. Педагог у проблемному полі молодіжної субкультури:

етика взаєморозуміння та спілкування. Культура одягу. Імідж викладача в корпоративній культурі освітнього закладу.

Тема 7. Етикет у професійній культурі педагога.

Поняття та призначення етикету. Етикет як зовнішній прояв внутрішньої культури особистості. Етика та етикет. Умовно-погоджувальний характер етикету. Віддзеркалення в етикеті соціокультурних і національних особливостей суспільства. Основні вимоги етикету (ввічливість, тактовність, обов'язковість, скромність, делікатність, коректність, повага до людей) як показники культури поведінки людини в суспільстві.

Загальні принципи та норми етикетної культури. Правила етикету в конкретних ситуаціях.

Етикет педагога закладу вищої (зокрема, медичної) освіти.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів: 3	Напрямок підготовки: 01 „Освіта / педагогіка” (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	–
		Семестр	
		2-й	–
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 12 самостійної роботи студента – 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	Лекції	
		2 год.	–
		Практичні, семінарські	
		10 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		78 год.	–
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: залік			

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (заочна)					
	усього	У тому числі				
		лек	Пр.	лаб	інд	Срс
Тема 1. Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Специфічні особливості та завдання професійної етики у закладі вищої (зокрема, медичної) освіти.	14	2	2	–	–	10
Тема 2. Професійна етика педагога: сутність, зміст, функції. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. Акмеологічна культура особистості викладача.	12	–	2	–	–	10
Тема 3. Особливості педагогічної етики у вищому навчальному	12	–	2	–	–	10

закладі. Етика відносин у системі «педагог – студент».						
Тема 4. Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог – педагог».	13	–	1	–	–	12
Тема 5. Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.	13	–	1	–	–	12
Тема 6. Етика і культура міжособистісного спілкування педагога. Імідж викладача в корпоративній культурі освітнього закладу.	13	–	1	–	–	12
Тема 7. Етикет у професійній культурі педагога	13	–	1	–	–	12
Всього годин по дисципліні	90	2	10	–	–	78

4. Теми лекцій

№	Тема	Кількість годин
1	<i>Оглядова лекція.</i> Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Професійна етика педагога: сутність, зміст, функції. Особливості педагогічної етики у закладі вищої (зокрема, медичної) освіти. Професійна етика педагогічного колективу. Етика педагога та вченого в системі вищої освіти. Етикет у професійній культурі педагога	2
	<i>Разом:</i>	2

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
1	Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Специфічні особливості та завдання професійної етики у закладі вищої (зокрема, медичної) освіти	2
2	Професійна етика педагога: сутність, зміст, функції. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. Акмеологічна культура особистості викладача.	2
3	Особливості педагогічної етики у вищому навчальному закладі. Етика відносин у системі «педагог – студент».	2

4	Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог – педагог».	1
5	Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.	1
6	Етика і культура міжособистісного спілкування педагога. Імідж викладача в корпоративній культурі освітнього закладу.	1
7	Етикет у професійній культурі педагога	1
	<i>Разом:</i>	10

7. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин
1	Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Специфічні особливості та завдання професійної етики у закладі вищої (зокрема, медичної) освіти. <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, робота з нормативними джерелами, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	10
2	Професійна етика педагога: сутність, зміст, функції. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. Акмеологічна культура особистості викладача. <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка порівняльного аналізу, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	10
3	Особливості педагогічної етики у вищому навчальному закладі. Етика відносин у системі «педагог – студент». <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, моделювання ситуативних відносин, розробка варіантів поведінки, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	10
4	Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог – педагог». <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка порівняльного аналізу, моделювання ситуативних відносин, розробка варіантів поведінки, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	12
5	Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.	12

	<i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	
6	Етика і культура міжособистісного спілкування педагога. Імідж викладача в корпоративній культурі освітнього закладу. <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка порівняльного аналізу, моделювання ситуативних відносин, розробка варіантів поведінки, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	12
7	Етикет у професійній культурі педагога. <i>Робота з періоджерелами, опрацювання навчальної літератури, підготовка порівняльного аналізу, моделювання ситуативних відносин, розробка варіантів поведінки, підготовка есе, підготовка усного виступу, розробка презентаційних матеріалів з теми</i>	12
	<i>Разом:</i>	78

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів/-ок Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра філософії підтримує нульову толерантність до плагіату.

Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться

інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

Вербальні – розповідь, пояснення;
наочні – презентація, ілюстрація;
практичні – індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

13. Форма оцінювання навчальних досягнень

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою. Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік для дисциплін, вивчення яких завершено – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

14. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Програма навчальної дисципліни.
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Методичні розробки для викладача.
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
7. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
8. Перелік питань для проведення підсумкового заняття.

15. Рекомендована література

Базова:

1. Практикум з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. – Харків: ХНМУ, 2015. – 28 с.
2. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Навчальний посібник. / під заг. ред. А.П. Алексеєнко, В.М. Лісового. – Харків, 2010, Колегіум. – 340 с.
3. Гусейнов А.А., Апресян Р.Г. Этика. Учебник. – М., 2004.
4. Назаров В.Н. Прикладная этика. Учебное пособие. М., 2005.
5. Развитие профессионализма преподавателей высшей школы: Учебно-методическое пособие. Изд. второе/ Под научн. ред. А.А.Деркача. – М., 2007.
6. Росенко М.Н. Профессиональная этика. – СПб., 2006.
7. Селезнева Е.В. Развитие акмеологической культуры личности: Учебное пособие / Под общ. ред. А.А.Деркача. – М., 2007.
8. Этика. Учеб. Пособие / под ред. Мишаткиной Т.В., Яскевич Я.С. – Минск, 2006.
9. Мишаткина Т.В. Педагогическая этика: Учеб. Пособие. – Ростов на/Д.: Феникс: Мн.: Тетра Системс, 2004.
10. Якушева С.Д. Основы педагогического мастерства. Учебник для студ. средн. Проф. Учеб. Заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2008.

Допоміжна:

1. Бакштановский В.И., Согомонов Ю.В. Прикладная этика: миссия, кодекс, поступок. – Тюмень, 2005.
2. Беляева Е.В., Мишаткина Т.В. Этика гражданственности. – М., 2006.
3. Зеленкова И.Л. Этика. – М., 2003.
4. История этических учений / под ред. А.А.Гусейнова. – М., 2004.
5. Карасик В.И. Язык социального статуса. – М., 2002.
6. Мишаткина Т.В. Этика. Практикум. – М., 2003.
7. Мишаткина Т.В. Этика. Экспресс-курс. – М., 2004.
8. Почепцов Г. Имиджелогия. – М., 2000.
9. Почепцов Г. Теория коммуникации. – М., 2001.
10. Харченко Е.В. Модели речевого поведения в профессиональном общении. – Челябинск, 2003.
11. Психология и этика делового общения / под ред. проф. В.Н.Лавриненко. – М., 2006.
12. Этика. Учебник. Под ред. Гусейнова А.А., Дубко Е.Л. – М., 2003.

16. Перелік питань для проведення підсумкового заняття

1. Професійна етика як спосіб регуляції поведінки в конкретних видах професійної діяльності.
2. Загальні принципи професійної етики: професійний обов'язок і особлива форма відповідальності, професійна солідарність та корпоративність.
3. Приватні принципи професійної етики.
4. Специфіка й різновиди професійної етики. Професійні деонтології та моральні кодекси.
5. Специфіка педагогічної діяльності.
6. Творчість та проблема «конкурентоздатності» в педагогічній діяльності.
7. Моральні норми ставлення педагога до своєї праці.
8. Відповідність педагога вимогам вищої школи.
9. Етико-аксіологічна спрямованість освіти.
10. Акмеологічна культура особистості викладача.
11. Соціокультурна зумовленість тенденцій розвитку педагогічної етики
12. Сутність системи «педагог-студент»
13. Норми та вимоги до спілкування в системі «Педагог-студент»
14. Місце та роль педагогічної етики у трансформації системи цінностей педагогів та студентів
15. Загальні морально-етичні основи професійно-ділового спілкування.
16. Значення морально-психологічного клімату в колективі та його вплив на формальні й неформальні стосунки в колективі.
17. Головні принципи ділових стосунків та необхідні індивідуально-психологічні якості викладача вищої школи.
18. Специфіка взаємовідносин у педагогічному колективі.
19. Перехід від парадигми "передачі знань" до парадигми "отримання знань" майбутніми фахівцями як прояв демократизації та гуманізації вищої освіти.
20. Наукова діяльність як атрибут професійної діяльності педагога у вищому навчальному закладі.
21. Специфіка конфліктів у наукових та педагогічних колективах.
22. «Моральні кодекси» вчених та їх роль у регулюванні спілкуванням у наукових колективах навчальних закладів.
23. Культура спілкування: поняття, ознаки, структура.
24. Моральні принципи і норми спілкування.
25. Діалог як основна форма спілкування.
26. Проблемне поле молодіжної субкультури: особливості, етика взаєморозуміння і спілкування.
27. Антикультура в спілкуванні: «дефектні рівні» та «бар'єри» спілкування.
28. Поняття етикету та призначення етикету.

29. Основні вимоги етикету як показники культури поведінки людини в суспільстві.
30. Загальні принципи та норми етикетної культури викладача освітнього закладу.
31. Імідж викладача та шляхи його формування. Позитивний імідж викладача.